

Za više informacija obratite se
službama za palijativnu skrb:

Hrana i tekućine na kraju života

Dom zdravlja Vinkovci

Podrška s ljubavlju
često je
najvažnija hrana...

*Centar za koordinaciju palijativne
skrbi*

Koordinator:

Hermina Fridl, mag.med.techn

Kontakt: 099/529 71 70;

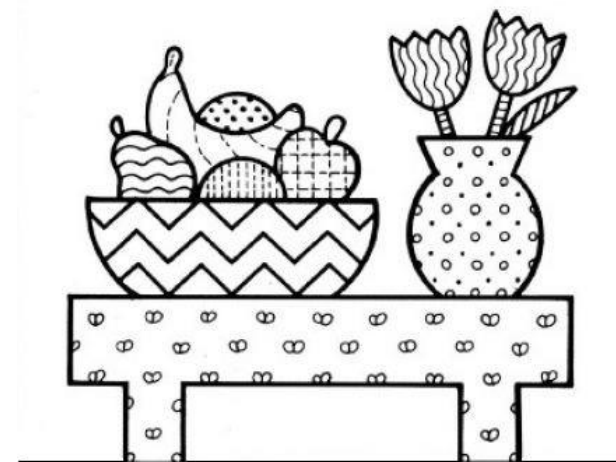
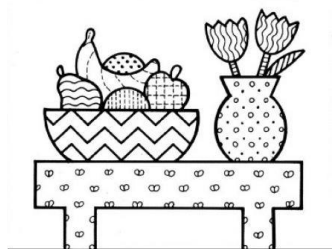
koordinator.dzvk@vk.ht.hr

Mobilni palijativni tim:

Ana Bedi, bacc.med.techn

Kontakt: 099/494 46 90;

mail-palijativa.dzvk@vk.ht.hr

*Informacija za
bolesnike i obitelji*

Kako se smrt približava, ljudi često imaju sve manje apetita, i sve manje želje za hranom i pićem. Ponekad više nisu sposobni probavljati hranu ili pak uzimati tekućine na usta.

Iako smanjenje apetita i žeđi čovjeku nije neugodno te je sastavni dio procesa umiranja, to ponekad može jako brinuti. Obitelji su često zabrinute zbog smanjenog unosa kalorija ili učinaka dehidracije. Prirodno je da obitelji u tim trenucima žele nastaviti hraniti i pojitii svoga umirućega.

U određenim situacijama umjetna hidracija (poput davanja tekućine infuzijom) može biti korisna. No općenito, hidracija ne poboljšava udobnost niti produžava život.

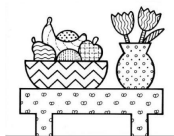
Kako bi se donijela najbolja odluka o hidraciji, važno je da bolesnik, obitelj i zdravstveni tim djeluju zajedno. Vaš liječnik, medicinska sestra i tim za palijativnu skrb mogu Vam ponuditi informacije i savjete o ulozi hrane i tekućine, te kako se ponašati kod smanjenoga unosa.

Razgovori o prehrani su važni. Kako se smrt približava, bolesnikove potrebe i želje mogu se promijeniti, zato je potrebno stalno se pitati: "Što je korisno za ovog bolesnika u ovom trenutku?" Nema niti jednog "točnog odgovora" na to pitanje, jer uvijek će ovisiti o jedinstvenim okolnostima svakog pojedinog bolesnika.

Što je korisno razmotriti

Smanjenje unosa hrane i tekućine je čest, prirodni dio procesa umiranja.

- Većina umirućih ljudi ne osjeća žeđ niti glad.
- Davanje hrane i tekućine umjetnim načinima (npr. infuzijom ili nazogastričnom sondom) većinom ne produžava bolesnikov život niti poboljšava kvalitetu njegovog života.
- Zapravo, davanje hrane i tekućine umjetnim načinima može povećati neugodne simptome kao što su otežano disanje, sekret u dišnim putevima, nemir, mučninu i povraćanje.
- Kada bolesnik ima poteškoća s gutanjem, jedenje i pijenje mogu mu uzrokovati gušenje.
- Umjetna hidracija nema hranjive vrijednosti.
- Umjetna hidracija u pravilu ne sprečava niti ne smanjuje žeđ, kao što niti ne ublažava suhoću usne šupljine.
- Česta njega usne šupljine može ublažiti suhoću usta.

Pružanje njege i udobnosti

Opći savjeti za njegu usne šupljine:

- Usne vlažite grožđanom masti, vodotopivim gelovima, umjetnom slinom ili kremom bez mirisa.
- Za brisanje usne šupljine koristite vlažnu krpicu, mekanu četkicu za zube ili obični vateni štapić. Izbjegavajte vazelin i parafinsko ulje jer mogu uzrokovati pucanje sluznice.
- Sprejajte usta vodom, pazeći da ne bude previše.

Dok je bolesnik još uvijek u stanju dobro gutati:

- Njegujte usnu šupljinu kako je opisano.
- Neka bolesnik odlučuje o tome koliko će hrane i tekućine unijeti.
- Ponudite mu komadiće leda ili lizaljke.

Kad bolesnik više ne može gutati:

- Njegujte usnu šupljinu kako je opisano.
- Razmislite o tome da mu ponudite neke druge vrste potpore, kao što su nježna masaža, njega kože, glazba i razgovor.